

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.2.2.2017.RS

Warszawa, 30 czerwca 2017 r.

**Pani
Dorota Jaworowska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Somiance**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 14, 19-20 czerwca 2017 r. kontrolę problemową w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Somiance.

Przedmiotem kontroli było sprawdzenie sposobu organizacji i realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na podstawie Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M. P. z 2015 r., poz. 821), a w szczególności:

- organizacji zadania na terenie gminy,
- przyznawania świadczeń,
- wydatkowania i rozliczania środków przekazanych na dożywianie, dowóz, i oraz ich prawidłowe wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem.

Kontrola obejmowała realizację zadania w okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 20 czerwca 2017 roku, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Somiance utworzono Uchwałą Nr IX/31/90 Gminnej Rady Narodowej w Somiance z dnia 27 II 1990 r. W okresie objętym kontrolą Ośrodek działał w oparciu o statut przyjęty Uchwałą Nr XLV/274/13 Rady Gminy Somianka z dnia 30 grudnia 2013 r.

i zmieniony Uchwałą Nr XIII/36/15 Rady Gminy Somianka z 29 maja 2015 r. oraz regulamin wprowadzony Zarządzeniem Nr 1/6/2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Somiance z dnia 29 czerwca 2016 r.

Zgodnie z przedstawioną informacją w badanym okresie w Ośrodku zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych. Gminę Somianka zamieszkuje 5.590 osób. W związku z powyższym na jednego pracownika socjalnego przypadało ok. 1 863 mieszkańców i ok. 68 środowisk objętych pracą socjalną, co jest zgodne z przepisem art. 110 ust. 11 oraz 12 ustawy o pomocy społecznej. Pracownicy socjalni posiadają odpowiednie kwalifikacje, zgodne z art. 116 ust. 1 i 1a ustawy o pomocy społecznej.

Pani jako Kierownik Ośrodka posiada upoważnienie Wójta Gminy Somianka znak: FN.077.53.2016 z dnia 10.10.2016 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Upoważnienie Wójta Gminy Somianka znak: FN.077.21.2015 z dnia 12.05.2015 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy na czas nieobecności Kierownika GOPS pracownik socjalny Pani Halina Elak.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Somiance nie dysponuje instrukcją kancelaryjną, jednolitym rzeczowym wykazem akt oraz instrukcją w sprawie organizacji i zakresu działania składnicy akt, przyjętej zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa.

W związku z programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na terenie Somianki podjęto akty prawa miejscowego do realizacji programu:

- Uchwałą Nr XLVI/277/14 Rady Gminy Somianka z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”. Zgodnie z programem osłonowym szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Przyznanie tej pomocy nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.
- Uchwałą Nr XLVI/278/14 Rady Gminy Somianka z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”. W uchwale podwyższono do 150 % kryterium dochodowe uprawniające do przyznania

nieodpłatnej pomocy w ramach Wieloletniego Programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

- Uchwałę Nr XLVI/279/14 Rady Gminy Somianka z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Na jej podstawie odstępuje się od żądania zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego.

Umową nr WPS.I.946.1.296.2016 zawartą w dniu 8 marca 2016 roku przyznano dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 37.500 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Pomoc dla odbiorców może być przyznana w formie:

- posiłku, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej;
- świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej;
- w szczególnie uzasadnionych przypadkach gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, posiłek może być przyznany bezpłatnie na wniosek Dyrektora Szkoły.

W § 2 ust. 3 umowy ustalono, że Gmina będzie wydatkowała na realizację Programu środki własne w kwocie nie mniejszej niż 40% kosztu realizacji zadania ogółem.

Aneksem z dnia 20 kwietnia 2016 r. zmieniono § 2 ust. 3 ustalając udział środków własnych gminy na poziomie nie mniejszym niż 20 % planowanego kosztu Programu w 2016r.

Aneksem z dnia 22 czerwca 2016 roku, zmieniono § 1 ust. 1 pkt 1 ww. Umowy przyznając dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 78.000 zł.

Aneksem z dnia 17 października 2016 roku, zmieniono § 1 ust. 1 pkt 1 ww. Umowy przyznając dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 100.000 zł.

Aneksem z dnia 28 listopada 2016 roku, zmieniono § 1 ust. 1 pkt 1 ww. Umowy przyznając dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 104.000 zł.

W *Sprawozdaniu z realizacji Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I-XII 2016 roku*, Gmina Somianka przedstawiła koszt Programu ogółem

w wysokości 133.853 zł, z czego kwota 29.853 zł to środki własne gminy, co stanowiło ok. 22 % kosztów realizacji zadania. Pomocą objęto 296 osoby; w postaci posiłków w formie bezdecyzyjnej – 32 osoby. Zgodnie z danymi zawartymi w ww. sprawozdaniu na terenie Gminy Somianka funkcjonowało 7 placówek oświatowych prowadzących dożywianie.

Umową nr WPS.I.946.1.296.2017 zawartą w dniu 4 kwietnia 2017 roku przyznano dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 39.000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Pomoc dla odbiorców może być przyznana w formie:

- posiłku, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej;
- świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej;
- w szczególnie uzasadnionych przypadkach gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, posiłek może być przyznany bezpłatnie na wniosek Dyrektora Szkoły.

W § 2 ust. 3 umowy ustalono, że Gmina będzie wydatkowała na realizację Programu środki własne w kwocie nie mniejszej niż 40% kosztu realizacji zadania ogółem.

Aneksem z dnia 17 maja 2017 r. zmieniono § 2 ust. 3 ustalając udział środków własnych gminy na poziomie nie mniejszym niż 20 % planowanego kosztu Programu w 2016r.

W *Sprawozdaniu z realizacji Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I-III 2017 roku*, Gmina Somianka przedstawiła koszt Programu ogółem w wysokości 26.741 zł, z czego kwota 26.741 zł to środki własne gminy, co stanowiło ok. 100 % kosztów realizacji zadania, gdyż Umowa została zawarta w II kwartale 2017 r. Pomocą objęto 179 osób; w postaci posiłków w formie bezdecyzyjnej – 29 osoby. Zgodnie z danymi zawartymi w ww. sprawozdaniu na terenie Gminy Somianka funkcjonowało 7 placówek oświatowych prowadzące dożywianie.

Zespół kontrolujący dokonał analizy dokumentów księgowych potwierdzających dokonywanie płatności za realizację Programu za miesiące: marzec i październik 2016 r. oraz luty 2017 r. Na tej podstawie stwierdzono, że ośrodek dokonywał płatności za posiłki po ich faktycznym spożyciu przez dzieci, którym przyznano decyzją świadczenia, co jest zgodne z art. 20 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Podstawą do obciążenia były listy imienne dzieci z placówek, które spożywały posiłki oraz wystawione na ich podstawie dokumenty płatności (faktury, rachunki i noty księgowe), uprawnionych do dożywiania. Podczas kontroli stwierdzono, że wystawione dokumenty zostały opisane zgodnie z wymogami określonymi

w art. 21 ustawy o rachunkowości. Wszystkie dokumenty księgowe były poukładane chronologicznie, podpisane przez główną księgową i kierownika z zatwierdzeniem do wypłaty.

Na terenie Gminy Somianka Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przy pomocy 6 placówek szkolnych i 1 przedszkola z terenu gminy. Natomiast poza teren gminy w 7 placówkach. Z przedstawionych informacji wynika, że w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Somianka dzieci spożywają gorący posiłek (zupę lub drugie danie), za wyjątkiem Szkoły Podstawowej w Ulasku, w której serwowane są bułki, mleko lub herbata.

Ośrodek zawierał pisemne porozumienia z placówkami oświatowymi z terenu własnej gminy oraz placówkami znajdującymi się w innych gminach, dotyczące współpracy w ramach realizacji dożywiania. W porozumieniach zawarte są informacje dotyczące sposobu rozliczania kosztów za posiłki dla dzieci, z których wynika, że ośrodek dokonuje płatności za wydane posiłki na podstawie not i wykazu dzieci z ilością spożytych posiłków w okresach miesięcznych. Nota jest płatna w terminie 14 dni od daty przedłożenia.

Ośrodek prowadzi, na podstawie comiesięcznego wniosku dyrektora szkoły, dożywianie w formie posiłków bez wydania decyzji administracyjnej, co jest zgodne z Programem osłonowym. W dni wolne od nauki dzieci nie są dożywiane, natomiast na wniosek rodzica przyznawana jest pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności.

Podczas kontroli sprawdzono 16 losowo wybranych akt rodzin otrzymujących w badanym okresie pomoc w ramach realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Zespół kontrolujący sprawdził 42 postępowania administracyjne zakończone 45 decyzjami administracyjnymi.

Pomoc w ramach Programu była udzielana na wniosek osoby zainteresowanej zgodnie z art. 61 § 1 k.p.a. Ustalanie uprawnień do udzielania pomocy odbywało się na podstawie wywiadów środowiskowych. Do skontrolowanych wywiadów środowiskowych dołączano komplet niezbędnych dokumentów wymienionych w art. 107 ust. 5b ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W sprawdzonych aktach stwierdzono, iż prowadzona praca socjalna była odnotowywana w sposób prawidłowy i adekwatny do sytuacji osoby lub rodziny korzystającej ze wsparcia OPS.

W każdej ze skontrolowanych decyzji w podstawie prawnej przywołano upoważnienie osoby uprawnionej do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. We wszystkich, za wyjątkiem 1 decyzji odmownej, prawidłowo oznaczono organ administracji publicznej wydający decyzje. W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji powoływano się na przyjęte w gminie rozwiązania prawne. Wszystkie skontrolowane decyzje zawierały uzasadnienia faktyczne i prawne. Decyzje

wydawano w terminach wskazanych w art. 35 k.p.a., jednak zauważyć należy, że w 1 przypadku nie wydano decyzji niezwłocznie, lecz po upływie 3 tygodni, nadając jej równocześnie rygor natychmiastowej wykonalności, który powinien mieć zastosowanie w szczególnie uzasadnionych dla klienta sytuacjach dotyczących ochrony jego zdrowia i życia.

Skontrolowane decyzje zostały prawidłowo doręczone zgodnie z art. 39 i 46 § 1 k.p.a.

W okresie objętym kontrolą za nieprawidłowe uznano:

1. W 2 na 41 skontrolowanych kwestionariuszy stwierdzono brak wpisu daty przeprowadzenia wywiadu.
2. W Szkole Podstawowej w Ulasku w ramach realizacji Programu dożywiania dzieci nie spożywają gorącego posiłku, a jedynie serwowane mają bułki, mleko lub herbata, co narusza § 2 ust. 2 podpisanych Umów, w których zapisano iż *sposób organizacji udzielanej pomocy powinien w szczególności uwzględniać to, aby posiłki były gorące i urozmaicone.*

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani Kierownik o realizację **następujących zaleceń pokontrolnych:**

1. Rzetelnie sporządzać kwestionariusze wywiadów środowiskowych, wypełniając w nich wszystkie przewidziane pola oraz zaznaczając datę przeprowadzenia wywiadu, co pozwala jednoznacznie stwierdzić czy wywiad przeprowadzono w terminie, o którym mowa w § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1406).
2. Zapewnić prawidłową organizację realizacji Programu dożywiania dzieci na terenie Szkoły Podstawowej w Ulasku, tak aby wydawane posiłki były gorące i urozmaicone, zgodnie z § 2 ust. 2 podpisanej Umowy nr WPS.I.946.1.296.2017 zawartej w dniu 4 kwietnia 2017 roku, na mocy której Somianka otrzymała dotację w wys. 39.000 zł.

Ponadto zaleca się pilne podjęcie działań zmierzających do zatwierdzenia przez Archiwum Państwowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami opracowanej przez Ośrodek instrukcji kancelaryjnej, jednolitego rzeczowego wykazu akt oraz instrukcji organizacji i zakresu działania składnicy akt.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ust.2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.) **jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.**

W przypadku nie zgłoszenia lub nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego należy w **terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.**

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6000 zł.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Wioletta Kucharska

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej